

عنوان: بررسی مقایسه ای آمار زایمان طبیعی و سزارین در واحدهای بهداشتی تحت پوشش مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان در طی سالهای 87-85

نویسندگان: نسیم روح پرورزاده (کارشناس مامایی مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان) - نفیسه آهنی (کارشناس مامایی مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان) - سوسن فدایی (کارشناس سلامت خانواده و جمعیت مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان) - اشرف السادات سید صالحی (کاردان بهداشت خانواده مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان) - دکتر علی پارسا (معاونت بهداشتی مرکز بهداشت شماره 2 اصفهان)

مقدمه: سزارین در قرن گذشته نقش مهمی در کاهش مرگ و میر و عوارض ناشی از زایمان در مادر و جنین داشته است. اما مسئله نگران کننده افزایش میزان سزارین در سال های اخیر می باشد که مستلزم صرف هزینه بالاتر در سیستم مراقبت های سلامت می باشد. امروزه زایمان طبیعی با همه مزایای مشخص و غیر قابل انکار جای خود را به عمل جراحی سزارین داده و فعالیتی که باید در شرایط بحرانی نجات بخش جان انسان شود به دلیل عدم رعایت موازین علمی، خود به عاملی خطر زا تبدیل شده است و در نتیجه نه تنها بسیاری از امکانات، تجهیزات، تختهای بیمارستانی و افراد مجرب در ارتباط با این پدیده درگیر می شوند بلکه میزان مرگ و میر و عوارض زایمانی در زنانی که تحت عمل سزارین قرار می گیرند بطور چشمگیری افزایش می یابد. سزارین یک عمل جراحی بزرگ شمرده می شود که با شکافتن پوست روی شکم، عضلات زیر آن و جدار رحم همراه است بطور متوسط 10 درصد زایمان ها در جهان به روش سزارین انجام می شود. بطور کلی خطر مرگ مادر در سزارین حداقل دو برابر زایمان طبیعی است در کشور امریکا هم اکنون از هر پنج نوزاد یکی از طریق سزارین به دنیا می آید. بر اساس نتایج طرح تحقیقاتی (DHS) در سال 1379 در ایران حدود 35 درصد زایمان ها به صورت سزارین انجام می شود، در حالی که طبق آمار غیر رسمی در ایران سزارین 5 برابر سایر نقاط جهان است. در آخرین بررسی به آمده در ارزشیابی IMES در واحدهای بهداشتی و درمانی تحت پوشش مرکز بهداشت شماره 2 در صد سزارین 68/6 درصد به دست آمده است. از آنجایی که در حال حاضر با توجه به حذف فرمهای آماری در سیستم بهداشتی میزان سزارین قابل دستیابی نبوده است و تنها به مستندات آماری سال 84 استناد می گردد، لذا در این مطالعه بر آنیم تا آمار زایمان طبیعی و سزارین در واحدهای بهداشتی تحت پوشش را به تفکیک شهر و روستا در طی سالهای 85-86-87 تعیین نماییم

مواد و روشها: این مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به روش مقطعی و به صورت گذشته نگر انجام گرفته که داده های آن از طریق بررسی دفاتر بارداری از 23 مرکز شهری و 29 پایگاه شهری و تعداد 43 خانه بهداشت جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتایج: مقایسه آمار و نتایج نشان داده است که در سال 1385 درصد سزارین در مراکز شهری 57/9٪ و در مراکز روستایی 56/1٪ در همین سال در صد زایمان طبیعی در مراکز شهری 42/1٪ و در مراکز روستایی 43/9٪ بود. در سال 1386 آمار سزارین در مراکز شهری 59/1٪ و در مراکز روستایی 52٪ می باشد و درصد زایمان طبیعی در مراکز شهری 40/9٪ و در مراکز روستایی 48٪ می باشد. در سال 1387 درصد سزارین در مراکز شهری 60/1٪ و در مراکز روستایی 54/7٪ بدست آمده است. در همین سال در مراکز شهری زایمان طبیعی 39/9٪ و در مراکز روستایی 54/7٪ بدست آمده است.

بحث و نتیجه گیری: یافته های بدست آمده از این بررسی گویای آن است که علیرغم ارایه آموزش های فردی و گروهی به مادران باردار روند سزارین رو به افزایش می باشد و بیش از نیمی از موارد زایمان را به خود اختصاص داده است بطوری که از نظر بررسی آماری اختلاف معنی داری بین شهر و روستا دیده نمی شود. سازمان بهداشت جهانی میزان های سزارین بالاتر از 10 تا 15 درصد را مجاز نمی داند از این رو به نظر می رسد بازنگری در مجموعه ای از عوامل که منجر به انتخاب سزارین می گردد، می تواند این روند صعودی را متوقف نماید. در اولین قدم پیشنهاد می شود از طریق اصلاح قوانین نظام پزشکی و سازمان های بیمه گر در خصوص لزوم پاسخگو بودن

متخصصین در انتخاب سزارین و مزایای مادی جهت پزشکانی که آمار زایمان طبیعی بالاتری دارند و در قدم بعدی تقویت نگرش مادران باردار در خصوص ارجح بودن زایمان بطریقه طبیعی و عوارض ناشی از سزارین صورت پذیرد. در این مورد می توان از مداخلات موفق در سایر کشورها نظیر برگزاری کلاس های ویژه مادران باردار و همسرانشان و آشنایی ایشان با مراحل زایمان طبیعی جهت از بین بردن ترس از زایمان و یا آشنایی با تکنیک های کاهش درد زایمان ، ورزش های دوران بارداری و زایمان در آب استفاده کرد همچنین با اتخاذ سیاست هایی در سطح کلان و با استفاده از ابزارهای تبلیغاتی بویژه از طریق صدا و سیما به نشر فرهنگ صحیح بهداشتی اقدام نمود و در آخر با افزایش انگیزه کارکنان بویژه ماماها سطح کیفی آموزش ها ارتقاء داده شود .

لغات کلیدی : سزارین-زایمان طبیعی- آمار